

OTÁZKY Z TRHU A ODPOVEDE NÁRODNEJ BANKY SLOVENSKA

k vykonávaniu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (EMIR)

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (ďalej len „nariadenie EMIR“) nadobudlo účinnosť 16. augusta 2012. Väčšina povinností podľa nariadenia EMIR musela byť ďalej špecifikovaná cez regulačné technické normy, ktoré boli zverejnené v úradnom vestníku 23. februára 2013 a nadobudli účinnosť 15. marca 2013.

Účelom tohto dokumentu je poskytnúť všetkým účastníkom trhu relevantné otázky z trhu, ktoré boli zaslané Národnej banke Slovenska (ďalej len „NBS“) po workshope¹ organizovanom NBS 30. mája 2013 a odpovede NBS na tieto otázky pre praktické uplatňovanie nariadenia EMIR celým trhom.

Otázky a odpovede vypracované NBS len dopĺňajú dokument *Najčastejšie otázky a odpovede* (Frequently Asked Questions)² zverejnený Európskou komisiou a dokument *Otázky a odpovede (Q&A)*³, ktorý prijal Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ďalej len „ESMA“) k jednotnému uplatňovaniu nariadenia EMIR (ďalej len „Q&A ESMA“). Prvá verzia dokumentu Q&A ESMA bola zverejnená 20. marca 2013 a následne ESMA zverejňuje dopĺňované aktualizované verzie. Taktiež tento dokument môže byť aktualizovaný o najnovšie relevantné otázky. V prípade ak neskôr ESMA zverejní odpovede na rovnaké otázky ako sú uvedené v tomto dokumente, pre jednotné uplatňovanie nariadenia EMIR prístup uvedený v odpovediach NBS sa uplatňuje dovtedy, kým danú problematiku ESMA vo svojich Q&A neupraví inak.

Časť 1: Nefinančné protistrany

Otázka 1 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Priebežné zverejňovanie zoznamu nefinančných protistrán, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP+)

V prípade, ak dôjde zo strany NFP+ k podaniu oznámenia NBS o prekročení prahovej zúčtovacej hodnoty v Slovenskej republike, bude NBS priebežne zverejňovať zoznam takýchto subjektov na svojom webovom sídle? Budú NFP+, ktoré sú súčasťou nadnárodných skupín, povinné ohlasovať okrem ESMA prekročenie hodnoty na „skupinovej“ úrovni aj národným

¹ <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-trhom-cennych-papierov/dohlad-nad-infrastrukturou-financneho-trhu-emir/zakladne-informacie>

² http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/derivatives/emir-faqs_en.pdf

³ <http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

orgánom dohľadu? Ak áno, budú takéto NFP+ pôsobiace v Slovenskej republike priebežne zverejňované na webovom sídle NBS?

Odpoveď 1

Podľa čl. 10 ods. 1 písm. a) nariadenia EMIR ak nefinančná protistrana nadobudne pozície v zmluvách o OTC derivátoch a tieto prevyšujú zúčtovaciu prahovú hodnotu, táto nefinančná protistrana bezodkladne oznámi túto skutočnosť ESMA a príslušnému orgánu. Pre Slovenskú republiku je príslušným orgánom NBS. Nariadenie EMIR nestanovuje povinnosť NBS zverejňovať zoznam takých subjektov na svojom webovom sídle. K 30. júnu 2013 nebola oznámená NBS žiadna nefinančná protistrana prekračujúca prahovú hodnotu. ESMA uskutočnila v júni 2013 prieskum v rámci príslušných orgánov ohľadne oznámení nefinančných protistrán, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu a výkonu dohľadu nad nimi. Prieskum ukázal, že existujú rôzne prístupy príslušných orgánov a výsledky tohto prieskumu by sa mali premietnuť do dokumentu Q&A ESMA. Odpoveď na postup pre nefinančné protistrany (NFP) tzn. povinnosť oznámiť, že prekročili zúčtovaciu hodnotu, poskytuje otázka č. 2 v dokumente Q&A ESMA. Oznámenie o prekročení zúčtovacej prahovej hodnoty by sa malo predložiť príslušnému orgánu keď skupina prekročila prahovú hodnotu vo vzťahu ku každému členskému štátu, v ktorom skupina má právnické osoby, ktoré obchodujú s OTC derivátmi. Toto oznámenie musí obsahovať medzi iným názvy všetkých NFP právnických osôb skupiny v rámci toho členského štátu, ktoré obchodujú s OTC derivátmi. Skupina by mala taktiež predložiť jediné oznámenie ESMA so zoznamom všetkých NFP právnických osôb skupiny v rámci EÚ, ktoré obchodujú s OTC derivátmi. **NBS nebude zverejňovať na svojom webovom sídle členov skupiny pôsobiacich v Slovenskej republike, ktoré boli NBS oznámené v rámci nadnárodných skupín.** K 30. júnu 2013 NBS nedostala žiadne takéto oznámenie. Z vyššie uvedeného prieskumu/dotazníka ESMA v rámci EÚ vyplýva, že 140 skupín oznámilo prekročenie zúčtovacej hodnoty.

Otázka 2 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Je z hľadiska požiadaviek nariadenia EMIR postačujúce, ak sa zmluvné strany v dokumentácii dohodnú, že nefinančná protistrana (NFP) je povinná upozorniť finančnú protistranu (FP) na prekročenie zúčtovacej hodnoty?

Odpoveď 2

Túto otázku rieši otázka č. 4 v dokumente Q&A ESMA – Zodpovednosť finančnej protistrany a nefinančnej protistrany.

Nefinančné protistrany, ktoré obchodujú s OTC derivátmi sú povinné určiť svoj status voči zúčtovacej hodnote (nad/pod zúčtovacou hodnotou). **Finančné protistrany by mali získať vyjadrenia od svojich NFP popisujúci status NFP.** Od finančných protistrán sa neočakáva že vykonajú verifikáciu vyjadrení získaných od NFP a môžu sa spoliehať na také vyjadrenia, pokiaľ nevlastnia také informácie, ktoré jasne preukazujú, že také vyjadrenia nie sú správne.

Je na finančnej protistrane akým spôsobom (na základe akej dohody) získa vyjadrenie NFP o jej statuse (nad / pod prahovou hodnotou). Odporúčame však písomné vyjadrenie NFP, v ktorom okrem iného uvedie, ako zabezpečí, že toto vyjadrenie je stále aktuálne.

Otázka 3 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Vzťahuje sa nariadenie EMIR na fyzické osoby? Z dokumentu Q&A ESMA k ohlasovaniu údajov do archívov (zatiaľ nezverejnené na webovom sídle ESMA) jednoznačne vyplýva, že povinnosť ohlasovania sa nevzťahuje na fyzické osoby a takýto subjekt má byť iba ohlásený ako protistrana druhou stranou obchodu (t.j. iba FP ohlási fyzickú osobu, s ktorou uzatvorila derivátový obchod). Je takáto interpretácia správna? Uplatňuje sa tento „pasívny“ model ohlasovania na akúkoľvek fyzickú osobu alebo iba na fyzickú osobu – podnikateľa (t.j. nepodnikateľ je vyňatý z režimu úplne a FP takýto derivát vôbec neohlasuje)?

Odpoveď 3

Ohlasovacia povinnosť vo vzťahu k archívom obchodných údajov sa týka centrálnych protistrán, finančných protistrán a nefinančných protistrán pri ohlasovaní zmlúv o derivátoch, ktoré uzatvorili a o každej zmene alebo ukončení platnosti takých zmlúv.

Podľa čl. 2 bod 9 nariadenia EMIR sa „nefinančnou protistranou“ rozumie podnik usadený v Európskej únii, iný ako subjekty uvedené v bodoch 1 a 8.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na recitál č. 29 až 31, ktoré predpokladajú, že nefinančné protistrany používajú zmluvy o mimoburzových derivátoch s cieľom kryť sa proti obchodným rizikám priamo súvisiacim s ich obchodnou činnosťou alebo činnosťou podnikového financovania. Pri určovaní, či by sa zúčtovacia povinnosť mala vzťahovať na nefinančnú protistranu, by sa preto mala venovať pozornosť účelu, na ktorý nefinančná protistrana používa zmluvy o mimoburzových derivátoch, a rozsahu jej expozícií, ktoré má v týchto nástrojoch. Rovnako pri určovaní toho, či zmluva o mimoburzových derivátoch znižuje riziká priamo súvisiace s obchodnou činnosťou a financovaním nefinančnej protistrany, by sa mali náležite zohľadňovať stratégie celkového zabezpečenia („hedgingu“) a zmierňovania rizika tejto nefinančnej protistrany. Predovšetkým by sa malo zväziť, či je zmluva o mimoburzových derivátoch ekonomicky vhodná na zníženie rizík pri činnosti a riadení nefinančnej protistrany, kde riziká súvisia s kolísaním úrokových sadzieb, devízových kurzov, miery inflácie alebo cien komodít. Zúčtovacia prahová hodnota je pre všetky nefinančné protistrany veľmi dôležitou veličinou. Pri stanovovaní zúčtovacej prahovej hodnoty by sa mala vziať do úvahy systémová významnosť súčtu čistých pozícií a expozícií podľa protistrán a za jednotlivé triedy zmlúv o mimoburzových derivátoch. Pritom by sa malo vyvíjať primerané úsilie s cieľom uznať metódy znižovania rizika, ktoré používajú nefinančné protistrany v rámci ich bežnej obchodnej činnosti.

Vzhľadom na to, že nariadenie EMIR ďalej neustanovuje podrobnejšiu definíciu „podniku“, možno uplatniť aplikáciu definície podniku v zmysle ustanovenia Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 2 Obchodného zákonníka je z hľadiska obchodnoprávných vzťahov kľúčovým ustanovením, lebo vymedzuje základné pojmy, ktorými sú "podnikanie" a "podnikateľ". Definícia podnikania má všeobecný charakter a úzko súvisí s pojmom podnikateľ, lebo podnikanie je definované ako činnosť vykonávaná podnikateľom a zároveň kumulatívne spĺňa všetky znaky, ktoré požaduje zákon. To znamená, že podnikateľskú činnosť môže vykonávať len podnikateľ, t.j. osoba, ktorá je na to oprávnená. Podnikateľom podľa Obchodného zákonníka je: a) osoba zapísaná v obchodnom registri, b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov, d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Vo väzbe na ustanovenia nariadenia EMIR, ktoré predpokladajú využívanie zmlúv o mimoburzových derivátoch predovšetkým ako metódy znižovania rizika v rámci ich bežnej obchodnej činnosti a v prepojení na ponímanie definície nefinančnej protistrany ako podniku, **máme za to, že na fyzickú osobu – nepodnikateľa sa nariadenie EMIR nevzťahuje.**

Časť 2: Ohlasovanie obchodov s derivátmi archívu obchodných údajov (Trade repository)

Otázka 1 (doplnené 5. decembra 2013)

- Ako sa dozvieme, či bol alebo nebol zaregistrovaný a schválený archív obchodných údajov (Trade repository)?*
- Máte informácie o tom, že by sa nejaká slovenská inštitúcia pokúšala získať od ESMA zaregistrovanie ako Trade repository?*
- Kto bude pre nás Trade repository a ktoré OTC deriváty budeme ohlasovať Trade repository?*

Odpoveď 1

- Zaregistrovanie Trade repository pre príslušnú kategóriu OTC derivátov zverejní ESMA na svojom webovom sídle.
- Žiadny subjekt v Slovenskej republike nepožiadal o registráciu ako Trade repository podľa nariadenia EMIR.
- Pre splnenie ohlasovacej povinnosti podľa nariadenia EMIR pre príslušnú kategóriu aktív derivátov (derivative asset class) si môžete vybrať ktorýkoľvek Trade repository, ktorý je zaregistrovaný v ESMA. Prvé registrácie nadobudli účinnosť 14. novembra 2013, takže **povinnosť ohlasovania podľa nariadenia EMIR začína 12. februára 2014** (t.j. 90 pracovných dní po nadobudnutí účinnosti registrácie). Zoznam zaregistrovaných Trade repository zverejňuje ESMA v súlade s čl.53 ods. 3 nariadenia EMIR a aktualizuje ho v priebehu piatich pracovných dní po prijatí rozhodnutia o registrácii.

Zoznam zaregistrovaných Trade repository nájdete na:

<http://www.esma.europa.eu/page/Registered-Trade-Repositories>

Posledná aktualizácia

28. november 2013

Trade Repository	Kategória aktív derivátov	Dátum účinnosti
DTCC Derivatives Repository Ltd. (DDRL)	Všetky kategórie aktív	14. november 2013
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW)	Všetky kategórie aktív	14. november 2013
Regis-TR S.A.	Všetky kategórie aktív	14. november 2013
UnaVista Limited	Všetky kategórie aktív	14. november 2013
CME Trade Repository Ltd. (CME TR)	Všetky kategórie aktív	5. december 2013

Očakávame, že zaregistrované Trade repository zverejnia na svojich webových sídlach svoje podmienky a postupy ohlasovania údajov v súlade s nariadením EMIR.

Zaregistrované Trade repository budú zbierať a archivovať údaje o derivátových zmluvách týkajúcich sa príslušnej kategórie aktív derivátov, ktoré im budú ohlásené, a to bez ohľadu na skutočnosť, či pôjde o derivátové obchody uzavreté na burze (ETD), alebo uzavreté mimo regulovaného trhu (OTC).

Otázka 2 (doplnené 6. decembra 2013)

a) Musí byť trhová hodnota zmluvy (ďalej len „MtM“) denne určovaná a denne ohlasovaná zo strany FP aj v prípade jej obchodov s NFP- (tie nie sú povinné vykonávať denný MtM) alebo v prípade obchodov FP s NFP- nie je stanovená povinnosť denne určovať a denne ohlasovať MtM ani na strane FP (ako protistrany NFP-)? Povinnosť FP ohlasovať MtM na dennej báze bez ohľadu na povahu protistrany je podporená znením Konečnej správy ESMA zo dňa 27. septembra 2012⁴ (konkrétne bodu 316. na strane 59). Opačný záver vyplýva z tretieho odseku odpovede č. 3, písm. a) k reportingu v rámci dokumentu Q&A ESMA zo 4. júna 2013. Poskytnite, prosím, usmerňujúci výklad k obom podotázkam, t.j. k povinnosti denného určovania MtM zo strany FP pri obchodoch FP a NFP- a k povinnosti denného ohlasovania MtM zo strany FP pri obchodoch FP a NFP-.

b) V akej frekvencii je potrebné ohlasovať Trade repository (TR) údaje o trhovom precenení? Napríklad polia č. 17, 19, 20, 21 prílohy vykonávacieho nariadenia?

Odpoveď 2

a) Podľa čl. 3 ods. 4 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 148/2013 „*Od iných nefinančných protistrán ako tých, ktoré sú uvedené v čl. 10 nariadenia (EÚ) č. 648/2012, sa nevyžaduje ohlásenie kolaterálu, oceňovanie zmlúv trhovými cenami alebo na základe modelu podľa tabuľky 1 prílohy*“.

Z uvedeného vyplýva, že iba od nefinančných protistrán, ktoré neprekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu sa nevyžaduje ohlásenie kolaterálu a ocenenie zmlúv trhovými cenami alebo na základe modelu.

Pre finančné protistrany (FP) a nefinančné protistrany, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP+) je daná povinnosť oceňovania zmlúv hlásených archívu obchodných údajov trhovými cenami alebo na základe modelu na dennom základe podľa čl. 2 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 v nadväznosti na čl. 11 ods. 2 nariadenia EMIR.

Z uvedeného vyplýva, že **nie je rozhodujúce, medzi akými protistranami bol obchod uzavretý** tzn., že ak napríklad finančná protistrana (platí aj pre NFP+) uzavrela obchod s nefinančnou protistranou, ktorá neprekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu, finančná

⁴ Je nám zrejmé, že text Konečnej správy nie je záväzný, avšak pri interpretácii ho považujeme za relevantný, vzhľadom na vyjadrený zámer zo strany ESMA.

protistrana má povinnosť denne určovať trhovú hodnotu a denne ohlasovať ocenenie archívu obchodných údajov trhovými cenami alebo na základe modelu. Túto povinnosť nemá nefinančná protistrana, ktorá neprekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu.

Dokument Q&A ESMA v časti TR č. 3 písm. a) Ohlasovanie kolaterálu a ocenenia, nie je v rozpore s tým, čo uvádzame vyššie.

Odpoveď ESMA v treťom odseku písm. a) otázky č. 3 znie: *“V rozsahu, v ktorom protistrany ohlasovaných transakcií podliehajú požiadavke na MtM/ocenenie podľa modelu, zmeny v ocenení MtM alebo na základe modelu na už ohlásené transakcie sa musia ohlasovať na dennej báze (koniec dňa)”*.

Rozsah je daný tak, ako sme uviedli vyššie.

- b) FP a NFP+ má vždy povinnosť denne určovať trhovú hodnotu a **denne ohlasovať ocenenie archívu obchodných údajov (Trade repository) trhovými cenami alebo na základe modelu** (polia č. 17 až 21 prílohy k delegovanému nariadeniu komisie (EÚ) č. 148/2013). Túto povinnosť nemá nefinančná protistrana, ktorá neprekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP-).

Túto problematiku rieši aj otázka a odpoveď v písmene a).

Otázka 3 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Vyžaduje sa pri dennom ohlasovaní MtM, aby polia ohlásenia obsahujúce tento údaj boli denne zosúladené medzi oboma protistranami obchodu (FP, resp. NFP+)?

Odpoveď 3

Ako sme uviedli v predchádzajúcej odpovedi č. 2 k tejto časti denné ohlasovanie MtM sa týka len finančných protistrán (FP) a nefinančných protistrán, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP+).

Ocenenie je časťou údajov protistrany, v prípade derivátov nezúčtovaných centrálnou protistranou (ďalej len „CCP“), protistrany sa nemusia dohodnúť na ohlásenom ocenení (pozrite odpoveď na otázku v dokumente Q&A ESMA v časti TR č. 3 písm. e)). Ak však protistrany uzavru obchod, ktorý je zúčtovaný s CCP, ocenenie kontraktu by malo byť hlásené na dennej báze na úrovni pozície, ktorú udržiava a oceňuje CCP (pozrite odpoveď na otázku v dokumente Q&A ESMA v časti TR č. 3 písm. a) druhý odsek).

Protistrany môžu taktiež zveriť ohlásenie na CCP a vtedy CCP taktiež použije ocenenie CCP.

Ak obchod uzavru protistrany, ktoré predkladajú samostatné hlásenia (nezveria ho na jednu z protistrán alebo CCP), musia zabezpečiť, že spoločné/všeobecné údaje v tabuľke č. 2 prílohy vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 pokrývajúce obe protistrany, sú jednotné (pozrite odpoveď na otázku v dokumente Q&A ESMA v časti TR č. 7 písm. b) posledná veta).

Povinnosť zosúladenie portfólia finančných a nefinančných protistrán, ktoré zahŕňa aj ocenenie každej zmluvy sa vykoná v lehotách uvedených v čl. 13 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013.

Otázka 4 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

V akej lehote je potrebné ohlásiť zmluvy uzatvorené po 16. auguste 2012, ktoré **NEBOLI vysporiadané do dátumu** začatia ohlasovania? Pravidlá obsiahnuté v čl. 5, bodoch 3. a 4. implementačného Nariadenia (EÚ) č. 1247/2012 podľa nášho názoru neobsahujú riešenie pre uvedenú skupinu zmlúv (uzatvorené po 16. auguste 2012 + nevysporiadané do dátumu začatia ohlasovania). Pravidlo v čl. 5 bode 4. písm. b) sa podľa nášho názoru nevzťahuje na nami špecifikovanú skupinu zmlúv, keďže slovenský preklad je nesprávny a podľa anglickej jazykovej verzie pod vyššie uvedený čl. 5 bod 4. písm. b) spadajú zmluvy uzatvorené ku dňu alebo po 16. auguste 2012, ktoré **BOLI vysporiadané do dátumu** začatia ohlasovania.

Nie je nám zrejmé, či sa na nami špecifikovanú skupinu zmlúv (uzatvorené po 16. auguste 2012 nevysporiadané do dátumu začatia ohlasovania) uplatní nejaké prechodné obdobie, alebo je potrebné celú takúto skupinu zmlúv ohlásiť k dátumu začatia ohlasovania.

Odpoveď 4

Podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia EMIR sa ohlasovacia povinnosť vzťahuje na zmluvy o derivátoch, ktoré sa:

- a) uzatvorili pred 16. augustom 2012 a ktoré ešte neboli v tento deň vyrovnané,
- b) uzatvorili 16. augusta 2012 alebo po tomto dni.

Dátum začiatku ohlasovania závisí **od kategórie derivátov** (dátum je rôzny podľa toho, či ide o kreditné a úrokové deriváty alebo iné deriváty) v závislosti od **dátumu kedy bol (a či bol) zaregistrovaný trade repository** pre príslušnú triedu derivátov a **dátumu kedy boli uzatvorené** (ak sú/už boli vyrovnané alebo stále sú nevyrovnané k dátumu začiatku ohlasovania).

Dátum začiatku ohlasovania pre kreditné a úrokové deriváty je stanovený v čl. 5 ods. 1 písm. a) až c) vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012.

Dátum začiatku ohlasovania pre iné deriváty ako kreditné a úrokové je stanovený v čl. 5 ods. 2 písm. a) až c) vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012.

Podľa čl. 5 ods. 3 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 „Derivátové zmluvy, ktoré boli k 16. augustu 2012 nevyrovnané (nevysporiadané) a stále sú nevyrovnané k dátumu začiatku ohlasovania sa do archívu obchodných údajov ohlasujú do 90 dní od dátumu začiatku ohlasovania pre konkrétnu triedu derivátov“.

Podľa čl. 5 ods. 4 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 „Derivátové zmluvy, ktoré boli:

- a) uzatvorené pred 16. augustom 2012 a zostali k 16. augustu 2012 nevyrovnané alebo
- b) uzatvorené k 16. augustu 2012 alebo po tomto dni

a ku dňu začiatku ohlasovania alebo po tomto dátume **nezostali nevyrovnané**, sa ohlasujú archívu obchodných údajov do 3 rokov od dátumu začiatku ohlasovania pre konkrétnu triedu derivátov“.

Upozorňujeme, že uvedený čl. 5 ods. 4 je v slovenskej verzii nesprávne preložený do slovenského jazyka, a preto sa Vám javí, že prípad, ktorý uvádzate, nemá riešenie (vyššie uvádzame, aký by mal byť správny preklad).

Z uvedeného vyplýva, že derivátové zmluvy uzatvorené po 16. auguste 2012, ktoré neboli vyrovnané/vysporiadané k dátumu začiatku ohlasovania, sa ohlasujú archívu obchodných údajov podľa čl. 5 ods. 1 (kreditné a úrokové deriváty) alebo podľa čl. 5 ods. 2 (iné ako kreditné a úrokové deriváty) vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012.

Čl. 5 ods. 3 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 rieši osobitne iba derivátové zmluvy, ktoré neboli vyrovnané k 16. augustu 2012 (teda museli byť uzatvorené pred 16. augustom 2012) a nebudú vyrovnané ani k dátumu začiatku ohlasovania.

Čl. 5 ods. 4 vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 rieši iba derivátové zmluvy, ktoré už boli vyrovnané k dátumu začiatku ohlasovania (teda boli vyrovnané medzi 16. augustom 2012 a dátumom začiatku ohlasovania)

Otázka 5 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

V súlade so znením Tabuľky 1 prílohy vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) č. 1247/2012 (konkrétne pole 2., 3., 4., atď.) je strana ohlasujúca obchod povinná uvádzať údaje prostredníctvom alfanumerických znakov v presne stanovenom počte (20, 100, 500 a pod.). V poli 17. (o.i.) uvedenej tabuľky je naopak stanovený maximálny počet numerických znakov („najviac 20“). Je v prípade polí, v ktorých nie je stanovený maximálny počet znakov, potrebné uvádzať údaje presne v počte znakov stanovených nariadením (t.j. napr. sídlo protistrany prostredníctvom 500 alfanumerických znakov)?

Odpoveď 5

Identifikátor právnickej osoby (ďalej len „LEI“) (pole 2 a 3) **obsahuje 20 alfanumerických znakov**. Polia 3 a 4 sa nevyplňajú v prípade použitia LEI. Ak sa nepoužije LEI, pri názve protistrany je uvedené, že pole obsahuje/umožňuje 100 alfanumerických znakov (pole 3) a pri sídle protistrany 500 alfanumerických znakov (pole 4). Máme za to, že sa uvedie taký počet alfanumerických znakov, ktorý obsahuje názov protistrany (najviac však 100) a taký počet alfanumerických znakov, aký obsahuje sídlo protistrany (najviac však 500).

V poli 17, ktoré sa týka trhovej hodnoty zmluvy je výslovne uvedené, že to môže byť maximálne 20 znakov. Je zrejmé, že hodnota žiadnej zmluvy asi nikdy nepresiahne 20 číselných znakov a tento rozsah bude vždy dostačujúci.

K uvedenej problematike zároveň uvádzame, že zrejme technickú stránku vyplňania údajov v tabuľke v prípade nejasností bude potrebné si vyjasniť s príslušným trade repository, ktorý je zaregistrovaný v ESMA a ktorému budete zasielať hlásenia zmlúv o derivátoch pre príslušnú kategóriu derivátov.

Otázka 6 (doplnené 6. decembra 2013)

Máte prosím Vás bližšie informácie o globálnej iniciatíve Identifikátora právneho subjektu (LEI), resp. o Dočasnom identifikátore subjektu pre účely ohlasovania? Bude možné registrovať LEI číslo do vzniku povinnosti, t.j. 12.2.2014 v LOU inštitúcii na Slovensku, alebo bude podľa Vášho názoru potrebné registrovať sa v zahraničí – napr. číslo CICI, GEI alebo IEI?

Odpoveď 6

Identifikátor právnickej osoby (LEI) bol schválený v roku 2012 medzinárodným technickým štandardom ISO 17442, ktorý vymedzuje účel identifikácie a monitoringu finančných transakcií, ktoré vykonávajú právnické osoby. LEI sa stane povinnou požiadavkou pre všetky právnické osoby, ktoré sa zúčastňujú na finančných transakciách. Začiatkom roka 2013 sa uskutočnilo stretnutie Regulačného dohliadacieho výboru (Regulatory Oversight Committee - ROC), ktorý sa stal jednotkou dohľadu nad globálnym LEI systémom a na ktorom sa zúčastnili zástupcovia ECB a ESMA.

Štruktúra pridelovania LEI kódu bude zabezpečená prostredníctvom Globálneho LEI systému, ktorý pozostáva z ROC, Centrálnej prevádzkovej jednotky (Central Operating Unit - COU) a Miestnych prevádzkových jednotiek (Local Operating Units - LOU). Úlohou miestnych prevádzkových jednotiek je implementovanie globálneho systému na miestnej úrovni, pri ktorej budú poskytovať miestnu registráciu, validáciu, údržbu referenčných údajov a ochranu informácií. ROC na svojom zasadnutí v januári 2013 rozhodol o dočasnom používaní identifikátorov subjektov pre účely ohlasovania, ktoré je možné používať do doby, keď LEI bude možné oficiálne používať (bližšie informácie nájdete na webovom sídle ESMA, v sekcii Q&A, TR Question 10). Potom, ako bude k dispozícii Globálny LEI systém, a bude v prevádzke centrálna prevádzková jednotka - COU (Central Operating Unit), dočasné pre-LEI identifikátory pridelené počas prechodného obdobia zostanú súčasťou tohto Globálneho LEI systému, a to bez toho, aby bolo potrebné robiť akúkoľvek konverziu.

Na území Slovenskej republiky pôsobí ako miestna prevádzková jednotka LOU/pre-LOU s oprávnením pridelovať LEI/pre-LEI identifikátor Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s..

LEI kódy môžu byť pridelené aj miestnou prevádzkovou jednotkou LOU, ktorá bola schválená regulačným a dohliadacím výborom, pôsobiacou na území inej krajiny. Aktuálny zoznam pre-LOU schválených regulačným dohliadacím výborom nad LEI nájdete na webovom sídle ROC

http://www.leiroc.org/publications/gls/lou_20131003_2.pdf .

Zoznam miestnych prevádzkových jednotiek pre-LOU, ktoré sa stanú súčasťou GLEIS, sa čoskoro rozšíri o ďalšie pre-LOU, a to po ich schválení v ROC.

Slovenská právnická osoba môže požiadať o pridelenie LEI/pre-LEI identifikátora aj ktorúkoľvek zo zahraničných LOU/pre LOU schválených ROC.

Zásady bezplatného prevodu pre-LEI identifikátorov z jednej miestnej prevádzkovej jednotky pre-LOU do inej pre-LOU budú upravené regulačným dohliadacím výborom. Nakoľko celá oblasť nastavenia LEI prebieha na nadnárodnej úrovni, aktuálne informácie bude možné nájsť vždy na oficiálnom webovom sídle ESMA.

Otázka 7 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Týka sa ohlasovacia povinnosť (štandardne) maturujúcich obchodov (pri valute obchodu) a aj obchodov pri refixovaní pohyblivej sadzby (napríklad EURIBOR v ResetDate)? Teda ohlasuje sa pri vzniku obchodu, jeho zmene a aj jeho ukončení?

Odpoveď 7

Podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia EMIR a čl. 2 vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 1247/2012 sa ohlasovacia povinnosť vzťahuje na údaje o každej zmluve o derivátoch, ktorú subjekty (protistrany) uzatvorili, a o každej zmene alebo ukončení zmluvy. Uvedené údaje je potrebné

ohlásiť archívu obchodných údajov najneskôr v pracovný deň nasledujúci po uzatvorení, zmene alebo ukončení zmluvy.

Z uvedeného vyplýva, že ohlasovacia povinnosť sa vzťahuje na všetky zmluvy (kontrakty) o derivátoch, ich zmeny, ak sa počas trvania kontraktu protistrany dohodli na zmene jednej alebo viacerých podmienok kontraktu alebo sa protistrany dohodli na ukončení kontraktu (splatnosti) skôr ako bolo dohodnuté v kontrakte, ktorý bol ohlásený archívu obchodných údajov (Trade Repository) pri uzatvorení kontraktu. Ak uzatvorený kontrakt je ukončený v deň splatnosti podľa pôvodne dohodnutého dátumu splatnosti kontraktu, na takéto „ukončenie zmluvy“ sa ohlasovacia povinnosť nevzťahuje. Rovnako ak je v kontrakte v rámci podmienok kontraktu dohodnutá pohyblivá úroková sadzba (napr. 3M EURIBOR), na základe ktorého dochádza k zmene úrokovej sadzby po uplynutí dohodnutého obdobia (napríklad 3 mesiace) na aktuálnu úrokovú sadzbu (3M EURIBOR), takáto zmena úrokovej sadzby sa nepovažuje za zmenu zmluvy a nie je potrebné takúto zmenu hlásiť Trade Repository. Za zmenu zmluvy by sa mohlo považovať však to, ak by sa protistrany počas trvania kontraktu napríklad dohodli na zmene úrokového obdobia z 3M EURIBOR na 6M EURIBOR.

Pozrite si aj odpoveď ESMA na obdobnú otázku týkajúcu sa splatnosti zmluvy v Questions and Answers v **Part III: Trade repositories - TR Question 12**
<http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

Otázka 8 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Akým spôsobom prebehne ohlasovanie do Trade repository pri nasledovných príkladoch derivátových obchodov?

a) spoločnosť A vykoná so spoločnosťou B derivátový obchod (každá strana koná vo svojom mene a na svoj účet)

b) spoločnosť A vykoná obchod so spoločnosťou B, ktorá koná vo svojom mene a na účet spoločnosti C - má ohlásenie vykonať spoločnosť B tak, že ako protistranu určí seba a beneficianta určí stranu C? Spoločnosť A ohlási sama za seba?

c) spoločnosť A uzatvorí obchod so spoločnosťou B, pričom B koná aj v mene a na účet C (aj ak ide o prípad fondu, ktorý nemá právnu subjektivitu, ale je protistranou v zmysle EMIR, pričom obchod vykoná v jeho mene a na jeho účet správcovská spoločnosť) - strana B bude ohlasovať tento obchod s tým, že beneficianta označí C (resp. fond) alebo bude musieť byť obchod ohlásený stranou C (resp. fondom)?

V prípadoch b) a c), akým spôsobom by mali byť tieto transakcie ohlásené? Akým spôsobom majú byť nastavené zmluvné vzťahy upravujúce problematiku EMIR v prípade b) a c)? Dojednanie postupov zmiernujúcich riziká bude medzi stranou A a B (v prípade b) aj c)) ? Alebo by malo byť dojednanie v prípade c) keď spoločnosť B koná v mene a na účet C (napríklad aj fondov) riešené inak?

Odpoveď 8

Prístup ako ohlasovať transakcie do Trade Repository pre jednotlivé scenáre transakcií nájdete v dokumente ESMA Questions and Answers v časti IV: Reporting to TRS- Transaction scenarios, kde sú uvedené 3 prípady.

Link:

<http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

k písmenu a)

Obidve protistrany A aj B majú povinnosť hlásiť. Obidve strany identifikujú tú druhú ako protistranu.

k písmenu b)

Obidve protistrany A aj B majú povinnosť hlásiť. Obidve strany identifikujú tú druhú ako protistranu. C je klient B a uvedie ho v hlásení ako príjemcu (beneficiary).

k písmenu c)

K tomuto prípadu je potrebné, aby ste si najprv ujasnili rolu B, či

- 1) **B** koná ako agent (predstavujúci brokera) a či nepodpisuje alebo neuzatvára žiadny derivátový kontrakt s **A** alebo **C**. Vtedy by **B** nebola považovaná ako protistrana podľa nariadenia EMIR, a preto by nemala povinnosť hlásiť. **A** a **C** by boli protistrany a mali by povinnosť hlásiť. **A** a **C** sa poznajú navzájom, pretože oni podpisujú dvojstrannú dohodu, i keď **B** koná ako sprostredkovateľ. **B** by mala byť identifikovaná ako broker spoločnosťami **A** a **C** vo svojom hlásení.

alebo

- 2) **C** je klientom **B**. Oni uzavrujú transakciu, ktorá je back-to-back k inej transakcii, ktorú **B** uzatvára s **A**. V tomto prípade všetky tri protistrany (t.j. každá z dvoch protistrán ku dvom kontraktom) má povinnosť hlásiť. **B** koná ako „principal“ v oboch obchodoch, a preto sa považuje za protistranu podľa nariadenia EMIR, a teda spadá pod povinnosť hlásiť kontrakt, ohlasujúci **C** ako protistranu v prvom obchode a **A** ako jej protistranu v druhom obchode. **C** a **A** pomenuje **B** ako svoje protistrany.

Ak je uzavretý obchod medzi spoločnosťou A a C, ktorá je fondom (bez právnej subjektivity), v ktorého mene a na ktorého účet koná správcovská spoločnosť B, ide o obchod medzi A a C, t.j. A a fondom(C) a ide podľa nášho názoru o prípad podľa písmena a) a protistranami sú A a C (fond). B (správcovská spoločnosť) len koná v mene C (fonde).

V súvislosti s touto otázkou Vám dávame do pozornosti aj otázku a odpoveď ESMA č. 1 v časti General Questions 1: Funds, counterparties.

<http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

Podľa tejto odpovede ESMA „fondy (UCITS, AIF, unicorporated funds) sa vo všeobecnosti považujú za protistranu k derivátovej transakcii v kontexte EMIR. Len za výnimočných okolností manažér fondu vykonáva transakciu k príslušnému fondu na vlastný účet a nie v mene fondu, ktorý spravuje a len v tomto prípade by bol protistranou manažér fondu. Na účely hlásenia do Trade Repository (TR) ID protistrany by malo byť ID fondu, a nie ID manažéra fondu. Manažér fondu môže hlásiť do TR v mene fondu. ID manažéra fondu sa poskytuje ako reportujúca entita.“

Čo sa týka nastavenia zmluvných vzťahov, ide o obchodnú záležitosť medzi protistranami, do ktorej NBS nevstupuje. To isté sa vzťahuje aj na dojednanie postupov zmiernovania rizík medzi príslušnými protistranami. Tieto postupy však musia byť v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia EMIR.

Časť 3: Postupy zmiernovania rizík OTC kontraktov nezúčtovaných centrálnou protistranou (CCP)

Otázka 1 (doplnené 6. decembra 2013)

Kedy bude pripravená regulačná technická norma týkajúca sa úrovne a druhu zábezpeky (kolaterálu)? Akým spôsobom budeme informovaní o takejto regulačnej technickej norme?

Odpoveď 1

Finančné a nefinančné protistrany, ktoré uzatvoria OTC derivátové kontrakty, ktoré nepodliehajú povinnosti zúčtovania zmiernujú riziká použitím rôznych postupov. Postupy zmiernovania rizík sú špecifikované v regulačných technických normách/regulation technical standards (ďalej len „RTS“). Na návrhu RTS týkajúcej sa úrovne a kvality zábezpeky sa ešte stále pracuje a na tejto práci sa zúčastňujú spoločne viaceré orgány (ESMA, EBA a EIOPA). Vzhľadom na uvedené predpokladáme, že tento RTS nadobudne účinnosť až v roku 2014. V súvislosti s nariadením EMIR odporúčame sledovať aj webové sídlo ESMA⁵.

Predpokladáme taktiež, že keď nadobudne účinnosť RTS týkajúci sa úrovne a kvality kolaterálu/zábezpeky, uvedieme túto informáciu aj na webovom sídle NBS.

Na otázku týkajúcu sa presnej úrovne a konkrétneho druhu kolaterálu odpovedá **otázka č. 6 - EMIR: Frequently Asked Questions** (Najčastejšie otázky a odpovede Európskej komisie), ktorá znie:

Kedy nadobudnú účinnosť povinnosti týkajúce sa postupov zmiernovania rizík (risk mitigation techniques) pre OTC derivátové kontrakty, ktoré nie sú zúčtované CCP?

“Nariadenie EMIR (čl. 11 ods. 3) vyžaduje od protistrán, aby mali zavedené postupy pre včasnú, presnú a primeranú oddelenú výmenu kolaterálu pre OTC derivátové kontrakty, ktoré nie sú centrálné zúčtované, ktoré sa uzavreli 16. augusta 2012 alebo po tomto dátume. Toto pravidlo sa uplatňuje od nadobudnutia účinnosti nariadenia EMIR.

Presná úroveň a konkrétny druh kolaterálu/zábezpeky, ktorý sa vymení, bude stanovený ďalšou regulačnou technickou normou, ktorá bude navrhnutá spoločne orgánmi ESMA, EBA a EIOPA a prijatá Európskou komisiou v roku 2013 (poznámka NBS – budú prijaté v roku 2014).

Predtým ako tieto technické normy nadobudnú účinnosť, protistrany majú voľnosť aplikovať svoje vlastné predpisy o kolateráli v súlade s podmienkami uvedenými v čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR. Akonáhle však technické normy nadobudnú účinnosť, protistrany budú musieť zmeniť svoje predpisy v rozsahu nevyhnutnom, aby dodržiavali tieto normy. Technické normy sa budú uplatňovať na príslušné kontrakty uzavreté odo dňa keď nadobudli účinnosť.

Pokiaľ ide o postupy zmiernovania prevádzkových rizík (operational risk mitigation techniques) včasného potvrdenia podmienok obchodu (timely confirmation), zosúladenia

⁵ <http://www.esma.europa.eu/page/post-trading>

portfólia (portfolio reconciliation), kompresii portfólia (portfolio compression), ocenenia kontraktu (contract valuation) a vyriešenie sporu (dispute resolution), príslušné doby uplatnenia sú uvedené v návrhu RTS vypracovaných ESMA.”

Povinnosti týkajúce sa postupov zmiernovania rizík pre OTC derivátové kontrakty nezúčtované centrálnou protistranou (CCP) sa podľa delegovaného nariadenia komisie č. 149/2013 uplatňujú takto:

- *Včasné potvrdenie transakcie od 15. marca 2013*
- *Zosúladenie portfólia od 15. septembra 2013*
- *Kompresia portfólia od 15. septembra 2013*
- *Riešenie sporov od 15. septembra 2013*

Vo vzťahu k správcovským spoločnostiam NBS pripravila odporúčanie pre správcovské spoločnosti z 1. júla 2013 k využívaniu finančných derivátov uzatvorených s protistranami, ktoré nie sú finančné inštitúcie⁶.

Otázka 2 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Môžu existovať otvorené nezúčtované OTC derivátové transakcie (uzatvorené po 16. auguste 2012) medzi dvoma finančnými protistranami (pričom jedna má 3 ročnú výnimku na zúčtovanie - DDS) bez existujúceho postupu, resp. nutnosti výmeny kolaterálu do doby, kým nadobudne účinnosť RTS o určovaní úrovne a druhu zábezpeky?

Odpoveď 2

Ako sme uviedli v odpovedi na otázku č. 1 v tejto časti, povinnosť zmiernovať riziká sa týka všetkých finančných a nefinančných protistrán, ktoré uzavreli OTC derivátové kontrakty, ktoré nie sú zúčtované centrálnou protistranou (CCP). Podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR **„finančné protistrany majú postupy riadenia rizík, ktoré si vyžadujú včasnú, presnú a primerane oddelenú výmenu kolaterálu v súvislosti so zmluvami o OTC derivátoch, ktoré sa uzatvoria 16. augusta 2012 alebo po tomto dni“**. Z uvedeného vyplýva, že táto povinnosť postupov riadenia rizík - výmeny kolaterálu sa týka OTC derivátov, ktoré finančná protistrana (DDS) uzatvorila dňa 16. augusta 2012 alebo po tomto dni a nijako nesúvisí s výnimkou podľa čl. 89 ods. 1 (3 roky od nadobudnutia účinnosti nariadenia EMIR sa zúčtovacia povinnosť nevzťahuje na OTC derivátové kontrakty, ktoré sú objektívne merateľné ako zmiernujúce investičné riziká priamo súvisiace s finančnou solventnosťou systémov dôchodkového zabezpečenia). Podľa čl. 89 ods. 1 posledná odrážka **„Na zmluvy o mimoburzových derivátoch uzavreté týmito subjektmi v priebehu tohto obdobia, na ktoré by sa inak vzťahovala zúčtovacia povinnosť podľa čl. 4, sa vzťahujú požiadavky stanovené v čl. 11“**. Aj z uvedeného vyplýva, že **výnimka zo zúčtovacej povinnosti nemá vplyv na povinnosti zmiernovania rizík podľa čl. 11 nariadenia EMIR.**

⁶ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Odporucanie_NBS-EMIR-1-7-2013.pdf

Otázka 3 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Zosúladenie portfólia (portfolio reconciliation)

Je z hľadiska regulácie nariadenia EMIR prípustné splniť povinnosť vykonania rekonziliácie portfólia prostredníctvom predchádzajúcej písomnej dohody protistrán o možnosti využitia negatívnej konfirmácie? V praxi by navrhované riešenie malo fungovať tak, že FP bude v súlade so zmluvou povinná v lehotách podľa nariadenia EMIR poslať rekonziličný report protistrane a protistrana bude mať možnosť sa vyjadriť k jednotlivým údajom (napríklad k oceneniu jednotlivých obchodov). Ak tak nevykoná napríklad v lehote 10 pracovných dní od doručenia reportu, má sa za to, že údaje protistrana schválila a rekonziliácia bola medzi stranami vykonaná. Uvedená otázka smeruje k posúdeniu splnenia regulačných požiadaviek podľa nariadenia EMIR zo strany NBS, nie k posúdeniu právnej vymožitelnosti inštitútu negatívnej konfirmácie podľa slovenskej legislatívy.

Odpoveď 3

Podľa čl. 13 ods. 1 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 „*finančné a nefinančné protistrany k OTC derivátovému kontraktu sa písomne alebo inými rovnocennými elektronickými prostriedkami dohodnú s každou svojou protistranou na dohodách, za ktorých sa zosúladia portfóliá. Táto dohoda sa musí dosiahnuť pred uzatvorením OTC derivátového kontraktu.*“ Podľa čl. 13 ods. 2 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 zosúladenie portfólia sa vzťahuje na kľúčové obchodné podmienky, ktoré identifikujú každý konkrétny kontrakt OTC derivátov, a zahŕňa aspoň ocenenie každej zmluvy.

Preto, aby sa dosiahol súlad s vyššie uvedenými požiadavkami na zosúladenie portfólia, protistrany musia dosiahnuť právne záväznú dohodu, na základe ktorej si zosúladia portfólio. Obidve protistrany to musia dodržať a súhlasiť vopred so špecifickými postupmi ako to urobiť. Postupy, na základe ktorých sa zosúladenie portfólia považuje za ukončené a akceptované obidvoma stranami po pevnom konečnom termíne, ktorý exspiroval, by boli v súlade s vyššie uvedenými požiadavkami, pokiaľ sa obidve protistrany dohodli vopred zosúladiť portfóliá týmto postupom.

Otázka 4 (doplnené 6. decembra 2013)

Riešenie sporov

Čo sa rozumie pod slovom „spor“ pre účely ustanovení o riešení sporov podľa EMIR? Považuje sa za „spor“ akékoľvek vyjadrenie nesúhlasu klienta ohľadom platnosti zmluvy, ocenenia derivátu alebo výmeny kolaterálu alebo sa „spor“ chápe užšie (t.j. klient musí napríklad písomne vyzvať protistranu na rokovanie o niektorej z uvedených otázok)?

Odpoveď 4

Podľa čl. 15 ods. 1 písm. a) delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 „*pri vzájomnom uzatváraní kontraktov OTC derivátov musia mať finančné protistrany a nefinančné protistrany dohodnuté postupy a procesy týkajúce sa:*

a) *identifikácie, zaznamenávania a monitorovania sporov súvisiacich s uznávaním alebo oceňovaním kontraktu a s výmenou kolaterálu medzi protistranami. V uvedených*

postupoch sa musí zaznamenať aspoň dĺžka obdobia, počas ktorého je spor nevyriešený, protistrana a sporná suma;“

Z uvedeného vyplýva, že spor sa týka uznania akýchkoľvek dohodnutých podmienok kontraktu, teda aj uznania či bol kontrakt uzatvorený, ako aj jeho jednotlivých podmienok, ocenenia kontraktu a výmeny kolaterálu. Spor je vtedy, ak jedna protistrana neuznáva dohodnutý kontrakt alebo namieta niektoré dohodnuté podmienky kontraktu, že neboli dohodnuté tak, ako ich prezentuje druhá strana, t.j. vyjadrí nesúhlas (napríklad výška kontraktu, dohodnutá cena, dátum a spôsob vyrovnania a pod.) alebo nesúhlasí s ocenením kontraktu tak, ako ho oceňuje druhá strana, alebo namieta podmienky dohody o výmene kolaterálu (napríklad výška a kvalita kolaterálu, jeho doplnenie, ak už nepokrýva riziko vyplývajúce z kontraktu a podobne).

Protistrany kontraktu by mali mať dohodnutý **štandardný postup na riešenie** vyššie uvedených sporov (napríklad spôsob komunikácie, reagovanie, rokovanie a pod.).

V súvislosti s otázkami týkajúcimi sa zosúladenia portfólia a riešenia sporov si pozrite aj otázky a odpovede ESMA č. 14 a 15 v časti I: OTC Derivatives.

<http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

Otázka 5 (posledná aktualizácia 9. júla 2013)

Čo sa rozumie pod označením „osobitný proces“ pre prípad, ak spor nie je vyriešený do piatich pracovných dní? Postačuje pre účely tejto požiadavky písomná dohoda o eskalácii riešenia sporu na vyššiu úroveň riadenia na oboch stranách sporu, t.j. napr. na vrchného riaditeľa príslušného organizačného útvaru, finančného riaditeľa alebo predstavenstvo (Poznámka.: pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností, pod eskaláciou sporu v tomto prípade nemáme na mysli predloženie sporu na vyriešenie súdnou autoritou – či už arbitrážnym tribunálom (súdom) alebo riadnym občiansko-právnym súdom)?

Odpoveď 5

Podľa čl. 15 ods. 1 písm. b) delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 „*Pri vzájomnom uzatváraní kontraktov OTC derivátov musia mať finančné protistrany a nefinančné protistrany dohodnuté postupy a procesy týkajúce sa:*

b) včasného urovnania sporov prostredníctvom osobitného procesu v prípade tých sporov, ktoré nie sú vyriešené do piatich pracovných dní.“

Z uvedeného vyplýva, že protistrany musia mať **dohodnuté osobitné postupy a procesy** na urovanie sporov, **ak sa spor nepodarilo vyriešiť štandardným postupom** do 5 pracovných dní. Tieto osobitné postupy a procesy musia byť iné, ako sú dohodnuté štandardné, t.j. také, aby došlo k včasnému urovnaniu sporu a môžu zahŕňať aj zapojenie do riešenia sporu inej úrovne, ako je dohodnutá pri štandardnom postupe riešenia sporu (napríklad okamžité stretnutie a rokovanie na úrovni definovaného vrcholového manažmentu).

Otázka 6 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Môže byť sporom aj odlišné ocenenie OTC derivátu nezúčtovaného cez centrálnu protistranu? Ak sme nefinančná protistrana a napríklad protistrana (tiež nefinančná

protistrana) použije inú referenčnú cenu na ocenenie OTC derivátu, aj toto bude považované za spor, ktorý bude potrebné zaznamenať a urovnať?

Odpoveď 6

Sporom môže byť aj odlišné ocenenie OTC derivátu v súvislosti s povinnosťou zosúladenia portfólia v súlade s čl. 13 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 (ďalej len „nariadenie komisie 149/2013“). Podľa čl. 13 ods. 2 nariadenia komisie 149/2013 zosúladenie portfólia zahŕňa aspoň ocenenie každej zmluvy v súlade s čl. 11 ods. 2 nariadenia EMIR.

Ak pri zosúladovaní portfólia je protistranou nefinančná protistrana, ktorá neprekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu, v obdobiach (raz za štvrt'rok alebo raz za rok) podľa čl. 13 ods. 3 písm. b) nariadenia komisie 149/2013, jedna protistrana **nesúhlasí s ocenením** kontraktu ako ho oceňuje druhá strana a nevedia sa zosúladiť, **ide o spor**, ktorý sa musí riešiť podľa príslušných ustanovení nariadenia EMIR a príslušných regulačných a vykonávacích noriem rovnako ako akýkoľvek iný spor týkajúci sa podmienok kontraktu.

Zároveň Vám však dávame do pozornosti otázku a odpoveď ESMA č. 15 písm. a) v časti I: OTC Deriváty, ktorú zverejnila ESMA a ktorá sa týka riešenia sporu, <http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf> t.j. či by protistrany mali identifikovať a zaznamenávať každý spor týkajúci sa uznania alebo ocenenia kontraktu a výmeny kolaterálu hoci je spor bezvýznamný (minor).

Odpoveď ESMA je, že protistrany sa môžu dohodnúť, že odchýlky vo výške do hodnoty pod vopred definovanou prahovou hodnotou sa nepovažujú za spor. Ak je takýto prípad, tieto bezvýznamné (minor) rozdiely by sa nepovažovali za spory. Všetky ostatné odchýlky by spôsobili spory a posudzujú sa v súlade s čl. 15 nariadenia komisie 149/2013.

Ohľadne tejto Vašej otázky si, prosím, pozrite aj otázku a odpoveď NBS č. 4 v tejto časti: Postupy zmierňovania rizík OTC kontraktov nezúčtovaných centrálnou protistranou (CCP), ktoré sa týkajú zosúladenia portfólia a riešenia sporov kde nájdete ďalšie odpovede v súvislosti s touto otázkou.

Otázka 7 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Finančné protistrany majú hlásiť NBS akékoľvek spory týkajúce sa zmlúv OTC derivátov, ich ocenenia alebo výmeny kolaterálu v sume alebo hodnote vyššej ako 15 mil.€ nevyriešené viac ako 15 pracovných dní.

a) *K čomu sa viaže suma alebo hodnota 15mil. €? Chápeme túto sumu/hodnotu ako hodnotu obchodu alebo hodnotu iba "spornej" časti alebo sa chápe ako potenciálne obchodné riziko transakcie?*

Ide nám predovšetkým o spresnenie toho, čo sa má pri tejto hodnote presne sledovať.

b) *Finančné protistrany (FC) majú NBS ohlasovať vyššie uvedené spory. Je už známa forma (vzorové formuláre a pod.) v akej sa má NBS reportovať? Aké je kontaktné miesto, resp. kontaktná osoba, ktorej sa bude uvedený report nahlasovať (resp. proces, akým sa bude táto povinnosť plniť)?*

Odpoveď 7

- a) **Podľa čl. 15 ods. 2 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) č. 149/2013 z 19. decembra 2012, ktorým sa dopĺňa nariadenie EMIR, pokiaľ ide o regulačné technické normy týkajúce sa nepriamych zúčtovacích mechanizmov, zúčtovacej povinnosti, verejného archívu, prístupu k miestu obchodovania, nefinančných protistrán, postupov zmierňovania rizika pre zmluvy o mimoburzových derivátoch, ktoré centrálna protistrana nezúčtovala, finančné protistrany** majú (od 15. septembra 2013) povinnosť oznamovať NBS, akékoľvek spory medzi protistranami, ktoré sa týkajú OTC derivátového kontraktu, jeho ocenenia alebo výmeny kolaterálu vo výške alebo hodnote vyššej ako 15 miliónov EUR a ktoré zostávajú nevyriešené po dobu najmenej 15 pracovných dní.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodujúce pre určenie povinnosti finančnej protistrany hlásiť spor, ktorý sa týka OTC kontraktu, je jeho výška alebo hodnota (ocenenie kontraktu) ktorá musí byť vyššia ako 15 mil. EUR, a nie výška spornej sumy (teda napríklad rozdiel v ocenení alebo rozdiel v požadovanom kolateráli).

Zároveň Vám však dávame do pozornosti otázku a odpoveď ESMA č. 15 písm. a) v časti I: OTC Deriváty, ktorú zverejnila ESMA a ktorá sa týka riešenia sporu, <http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-815.pdf>

t.j. či by protistrany mali identifikovať a zaznamenávať každý spor týkajúci sa uznania alebo ocenenia kontraktu a výmeny kolaterálu hoci je spor bezvýznamný (minor). Pozrite aj otázku a odpoveď č. 6 v tejto časti.

Odpoveď ESMA je, že protistrany sa môžu dohodnúť, že odchýlky vo výške do hodnoty pod vopred definovanou prahovou hodnotou sa nepovažujú za spor. Ak je takýto prípad, tieto bezvýznamné (minor) rozdiely by sa nepovažovali za spory. Všetky ostatné odchýlky by spôsobili spory a posudzujú sa v súlade s čl. 15 delegovaného nariadenia komisie č. 149/2013.

NBS bude takéto spory posudzovať vyššie uvedeným spôsobom, pokiaľ ESMA nevydá k tejto problematike iné stanovisko (napríklad prostredníctvom Questions and Answers) na uplatňovanie nariadenia EMIR.

- b) NBS nemá zatiaľ zverejnený vzorový formulár na ohlasovanie sporov. V prípade, že u Vás takýto spor nastane, je potrebné ho ohlásiť listom na adresu Národnej banky Slovenska, Útvar dohľadu nad finančným trhom, Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava a mal by obsahovať minimálne údaje požadované podľa čl. 15 ods. 1 vyššie uvedeného nariadenia, teda aspoň v rozsahu: dĺžka obdobia, počas ktorého je spor nevyriešený, protistrana a sporná suma.

NBS zväží v nadväznosti na počet ohlásených nevyriešených sporov vydanie záväzného vzoru formulára na ohlasovanie nevyriešených sporov. Takýto formulár NBS zverejní na svojom webovom sídle spolu s príslušným usmernením.

V odpovedi ESMA na otázku č. 15 písm. d) nájdete aj odpoveď, ktorá sa týka frekvencie oznamovania NBS nevyriešených sporov v súlade s čl. 15 ods. 2 delegovaného nariadenia komisie č. 149/2013.

NBS vyžaduje v súlade s odpoveďou ESMA mesačné zasielanie hlásenia takýchto nevyriešených sporov za predchádzajúci mesiac.

Otázka 8 (posledná aktualizácia 5. decembra 2013)

- a) S ohľadom na výmenu kolaterálu, ak je kontrakt uzatvorený medzi finančnou protistranou (FC) a nefinančnou protistranou (NFC), vzniká povinnosť výmeny kolaterálu aj na strane FC?
- b) Ide v prípade transakcie: fond (a tiež aj v prípade realitnej spoločnosti) vs. materská spoločnosť o transakciu v rámci skupiny?

Odpoveď 8

- a) Podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR „**finančné protistrany majú postupy riadenia rizík, ktoré si vyžadujú včasnú, presnú a primerane oddelenú výmenu kolaterálu v súvislosti so zmluvami o OTC derivátoch, ktoré sa uzatvoria 16. augusta 2012 alebo po tomto dni.** Nefinančné protistrany uvedené v čl. 10 majú postupy riadenia rizík, ktoré si vyžadujú včasnú, presnú a primerane oddelenú výmenu kolaterálu v súvislosti so zmluvami o OTC derivátoch, ktoré sa uzatvoria v deň prekročenia zúčtovacej prahovej hodnoty alebo po tomto dni.“

Nefinančné protistrany uvedené v čl. 10 nariadenia EMIR sú nefinančné protistrany, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu tzv. NFP+.

Povinnosť mať zavedené postupy riadenia rizík, ktoré si vyžadujú výmenu kolaterálu s cieľom zmierniť kreditné riziko protistrany sa týka účastníkov trhu, na ktorých sa vzťahuje zúčtovacia povinnosť t.j. finančné protistrany (FP) a NFP+, ktoré uzatvoria OTC derivátový kontrakt **nezúčtovaný centrálnou protistranou**.

Pre nefinančné protistrany, ktoré neprekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP-), nariadenie EMIR nestanovuje povinnosť mať zavedené postupy riadenia rizík, ktoré si vyžadujú výmenu kolaterálu.

Z uvedeného vyplýva, že ak uzavru OTC derivátový kontrakt FP a FP alebo FP a NFP+ alebo NFP+ a NFP+, všetky tieto protistrany majú povinnosť vyžadovať včasnú, presnú a primerane oddelenú výmenu kolaterálu.

Ak uzavru OTC derivátový kontrakt FP a NFP-, FP zostáva povinnosť vyžadovať kolaterál v súlade s cieľom nariadenia EMIR zmierniť kreditné riziko protistrany, na ktorú sa vzťahuje zúčtovacia povinnosť. Na NFP- sa nevzťahuje zúčtovacia povinnosť podľa nariadenia EMIR, takže NFP- nemá povinnosť vyžadovať výmenu kolaterálu od FP tzn., že FP nie je povinná vymeniť si s NFP kolaterál (poskytnúť NFC kolaterál), ak to NFP- nevyžaduje (NFP- súhlasí s uzavretím kontraktu s jednostranným poskytnutím kolaterálu FP).

- b) Podielový fond bez právnej subjektivity nemá materskú spoločnosť. Existuje iba správcovská spoločnosť, ktorá tento podielový fond spravuje, takže môže ísť iba o transakciu medzi podielovým fondom a správcovskou spoločnosťou alebo napríklad podielovým fondom a materskou spoločnosťou tejto správcovskej spoločnosti (konflikt záujmov však musí byť ošetrený). V prípade transakcie medzi podielovým fondom, ktorý nemá právnu subjektivitu a správcovskou spoločnosťou, ktorá tento podielový fond spravuje, alebo podielovým fondom a materskou spoločnosťou správcovskej spoločnosti, ktorá takýto podielový fond spravuje, nejde o transakciu v rámci skupiny nakoľko nie je splnená podmienka podľa čl. 3 ods. 2 písm. a) bod iii) nariadenia EMIR „**obe protistrany**

sú v plnom rozsahu zahrnuté do rovnakej konsolidácie“ Majetok podielového fondu je oddelený od majetku správcovskej spoločnosti, ktorá ho spravuje.

Vo vzťahu k realitnej spoločnosti podľa § 128 zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní (ZKI), v ktorej správcovská spoločnosť môže nadobudnúť majetkovú účasť do majetku vo verejnom špeciálnom podielovom fonde podľa § 129 ZKI taktiež nemôže ísť o transakciu v rámci skupiny podľa nariadenia EMIR nakoľko nie je splnená podmienka podľa čl. 3 ods. 2 písm. a) bod iii) ani bodu iv) nariadenia EMIR „**obe protistrany podliehajú primeranému centralizovanému hodnoteniu rizika a postupom merania a kontroly**“.

Otázka 9 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Sme nefinančná protistrana a keďže obchodujeme len s kredibilnými protistranami, tak štandardne nepožadujeme kolaterál na zmiernenie kreditného rizika. Existujú, prípadne sa pripravujú RTS, ktoré budú ukladať povinnosti požadovať výmenu kolaterálu? Ak áno, tak by ste nám o tom mohli poskytnúť viac informácií, prípadne zdroj, kde by sme sa mohli dozvedieť viac o tom aký kolaterál, v akej výške a od koho bude potrebné ho požadovať?

Odpoveď 9

Povinnosti týkajúce sa vyžadovania včasnej presnej a primerane oddelenej výmeny kolaterálu sa podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR vzťahujú len na finančné protistrany (FP) (vymedzené v čl. 2 ods. 8 nariadenia EMIR) a na nefinančné protistrany (vymedzené v čl. 2 ods. 9 nariadenia EMIR), ktoré nadobudli pozície OTC derivátových kontraktov prevyšujúce zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP+). Vzhľadom na to, že ste ako nefinančná protistrana neoznámili NBS a ESMA (podľa čl. 10 ods. 1 písm. a) nariadenia EMIR), že ste prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu, máme za to, že ste nefinančnou protistranou, ktorá neprekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP-) tzn., že povinnosť podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR sa na NFP- nevzťahuje, a teda nemusí vyžadovať včasnú, presnú a primerane oddelenú výmenu kolaterálu od svojich protistrán, s ktorými uzatvára OTC kontrakty. Na NFP- sa však vzťahujú postupy zmiernenia rizík podľa čl. 11 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia EMIR. Podľa čl. 11 ods. 1 písm. b) NFP- musí mať formalizované postupy, ktoré sú spoľahlivé, odolné a kontrolovateľné na zosúladovanie portfólií, riadenie súvisiacich rizík, včasné zisťovanie sporov medzi stranami a ich riešenie, a na monitorovanie hodnoty nesplatených zmlúv. Z uvedeného vyplýva, že je na takejto NFP-, aby si nastavila vlastné postupy riadenia rizík a určila na základe týchto postupov, či od protistrany na základe hodnotenia jej kredibility bude vyžadovať od nej kolaterál alebo nie.

ESMA síce pripravuje technické normy (RTS) ohľadne kvality a úrovne výmeny kolaterálu (predpokladá sa v roku 2014), ktoré keď budú schválené, budú publikované na webovom sídle [ESMA](http://www.esma.europa.eu/) (http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Odporucanie_NBS-EMIR-1-7-2013.pdf), avšak tieto budú povinné iba pre finančné protistrany (FP) a nefinančné protistrany, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu (NFP+).

Ak by však takáto NFP- uzatvorila OTC derivátový kontrakt s finančnou protistranou alebo nefinančnou protistranou, ktorá prekročila zúčtovaciu prahovú hodnotu, takéto protistrany budú vyžadovať od takejto NFP- kolaterál v súlade s čl. 11 ods. 3 nariadenia EMIR.

Do pozornosti Vám dávame taktiež [Otázky a odpovede na webovom sídle ESMA](http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Odporucanie_NBS-EMIR-1-7-2013.pdf) http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Odporucanie_NBS-EMIR-1-7-2013.pdf , ktoré

ESMA aktualizuje v nadväznosti na otázky, ktoré vznikajú pri aplikácii nariadenia a ktoré Vám taktiež pomôžu orientovať sa v problematike nariadenia EMIR.

Časť 4: Sankcie za porušenie povinností vyplývajúcich z nariadenia EMIR

Otázka 1 (doplnené 6. decembra 2013)

Aké formy sankcií budú zakotvené v slovenskej legislatíve pre prípad porušenia povinností vyplývajúcich z nariadenia EMIR?

Odpoveď 1

S účinnosťou nadobudnutia novely č. 132/2013 Z. z. zo dňa 15. mája 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách (zákon o cenných papieroch) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“) sa počnúc dňom 10. júna 2013 zavádza nová pôsobnosť NBS ustanovením § 144 ods. 23 ZoCP, a to ak NBS zistí porušenie ustanovení osobitných predpisov (v tomto prípade je to porušenie nariadenia EMIR a jeho implementačných a delegovaných nariadení) je oprávnená uložiť právnickej osobe alebo fyzickej osobe sankcie podľa § 144 ods. 1 písm. a), c), e) a i) ZoCP, konkrétne :

a) uložiť opatrenia na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov,

c) uložiť predkladať osobitné výkazy, hlásenia a správy,

e) uložiť pokutu od 10 000 do 20 000 000 Sk,

i) uložiť uverejnenie opravy neúplnej, nesprávnej alebo nepravdivej informácie, ktorú tieto osoby uverejnili na základe povinnosti uloženej zákonom.

Nakoľko ustanovenie § 144 ods. 1 písm. e) ZoCP (uloženie pokuty v Sk) vzniklo pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 24), pokuta od 10 000 do 20 000 000 Sk sa musí prepočítať konverzným kurzom (30,1260).

Časť 5: Komoditné deriváty s fyzickou dodávkou

Otázka 1 (posledná aktualizácia 6. decembra 2013)

Aké je stanovisko resp. názor NBS, či zmluvy o dodávke elektriny majú byť pokladané za derivátové obchody v zmysle Nariadenia č. 648/2012 (EMIR) a teda či sa následne na to budú na ne vzťahovať povinnosti podľa uvedeného nariadenia (ohlasovacia povinnosť a ďalšie povinnosti medzi zmluvnými stranami ako je dohodnúť sa na riešení sporov, zosúladení portfólia a iné).

Vo všeobecnosti možno typické zmluvy na dodávku elektriny popísať napríklad nasledovne: Zmluva sa uzatvára v predstihu 3-4 mesiace pred začatím kalendárneho roka na dodávky elektriny a obsahuje celkový dohodnutý objem elektriny, ktorá má byť dodaná v danom kalendárnom roku (napr. 100 MW).

Cena v zmluve nie je stanovená priamo, ale takto:

„Výsledná cena na kalendárny rok za dodávku elektriny, ktorá je predmetom tejto zmluvy, je dohodnutá pre všetky odberné miesta odberateľa a bude vypočítaná podľa dohodnutého vzorca a upravená dodatkom k tejto zmluve, ktorý sú zmluvné strany povinné uzavrieť najneskôr do (fixne stanovený termín v priebehu daného kalendárneho roka).

Výsledná cena v eurách/MWh vypočítaná ako vážený priemer z PXE closing cien (P PXE SK BL CAL-13- v súlade so zverejnením na www.pxe.cz) z dní definovaných odberateľom, ktoré budú špecifikované v dodatku, vypočítaná podľa konkrétneho dohodnutého vzorca.

Následne v priebehu napr. jedného mesiaca odberateľ vystaví niekoľko individuálnych potvrdení tak, aby súčet objemov v individuálnych potvrdeniach zodpovedal celkovému objemu dohodnutému v zmluve napr.:

1. deň - 50 MW

10. deň – 30 MW

30. deň – 20 MW

Dni, v ktorých odberateľ vystaví individuálne potvrdenia sú rozhodujúce pre určenie PXE closing cien a pre výpočet výslednej ceny podľa dohodnutého vzorca. Následne sa uzatvára dodatok k zmluve s fixnou cenou vypočítanou podľa dohodnutého vzorca. Pred začatím kalendárneho roka dodávky je teda cena zmluvne dohodnutá.

Samotný obchod ale neprebíha cez burzu.

Odpoveď 1

Vo všeobecnosti možno takéto zmluvy zaradiť medzi fyzický trh na obchodovanie elektriny a z hľadiska klasifikácie takéhoto trhu ide o sezónny kontrakt (Seasonal contract), ktorý spadá pod forwardové transakcie, čiže sa považuje na trhu za derivát - forwardový obchod s elektrinou (Electricity forward), konkrétne forwardy s pohyblivou cenou (Floating price forwards), ktoré sa tiež niekedy uvádzajú ako „index price forwards“. Tieto umožňujú stranám transakcie dodať dané množstvo MW v danom časovom období v budúcnosti za cenu, ktorá bude stanovená v bode dodania na základe dohodnutého trhového indexu (vo Vašom prípade PXE). V rámci základnej kategorizácie derivátov teda tieto forwardové kontrakty elektriny spadajú pod komoditné deriváty s fyzickým vyrovnaním.

Nariadenie EMIR sa však spolieha na definície finančných nástrojov podľa smernice 2004/39/ES (ďalej len „MiFID“). Podľa vymedzenia v čl. 2 ods. 5 nariadenia EMIR „deriváty“ sú finančné nástroje uvedené v bodoch 4 až 10 oddielu C prílohy 1 MiFID, ako sa vykonávajú čl. 38 a 39 nariadenia (ES) č. 1287/2006.

V súvislosti s touto otázkou sú relevantné body 6 a 7 oddielu C prílohy 1 MiFID, ktoré znejú (uvádzame náš preklad ako aj originálny anglický text z dôvodu nie vhodného oficiálneho prekladu MiFID do slovenského jazyka):

(6) *Opcie, futures, swapy a iné derivátové kontrakty týkajúce sa komodít, ktoré sa musia fyzicky vyrovať za predpokladu, že sú obchodované na regulovanom trhu a/alebo MTF;*

(6) *Options, futures, swaps, and any other derivative contract relating to commodities that can be physically settled provided that they are traded on regulated market and/or an MTF;*

(7) *Opcie, futures, swapy, forwards a iné derivátové kontrakty týkajúce sa komodít, ktoré môžu byť fyzicky vyrované, neuvedené inak v C.6 a neurčené na obchodné účely, ktoré majú*

znaky iných derivátových finančných nástrojov mimo iného s ohľadom nato, či sú zúčtované alebo vyrovnané prostredníctvom uznávaných zúčtovacích stredísk, alebo podliehajú obvyklým výzvam na úhradu marží;

(7) Options, futures, swaps, forwards and any other derivative contracts relating to commodities, that can be physically settled not otherwise mentioned in C.6 and not being for commercial purposes, which have the characteristics of other derivative financial Instruments, having regard to whether, inter alia, they are cleared and settled through recognised houses or are subject to regular margin calls;

V bode 7 oddielu C prílohy I MiFID je výslovne uvedené, že sa líši od bodu 6, takže sa neprekrývajú. Ďalšie podrobnosti o uplatňovaní bodu 7 oddielu C prílohy I MiFID stanovuje čl. 38 NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 1287/2006 (ďalej len „vykonávacie nariadenie 1287/2006“), ktorým sa vykonáva MiFID ktorý znie:

„Vlastnosti iných derivátových finančných nástrojov“

1. Na účely oddielu C ods. 7 prílohy I k smernici 2004/39/ES kontrakt, ktorý nie je spotovým kontraktom v zmysle odseku 2 tohto čl. a na ktorý sa nevzťahuje odsek 4, sa považuje za kontrakt s vlastnosťami iných derivátových finančných nástrojov a nie je určený na obchodné účely, ak spĺňa tieto podmienky:

a) spĺňa jedno z tejto skupiny kritérií:

- i) je obchodovaný v rámci systému obchodovania v tretej krajine, ktorý plní podobnú funkciu ako regulovaný trh alebo MTF;
- ii) je výslovne stanovené, že je určený na obchodovanie na regulovanom trhu, alebo podlieha pravidlám regulovaného trhu, MTF alebo systému obchodovania v tretej krajine;
- iii) je výslovne stanovené, že je ekvivalentný kontraktu obchodovanom na regulovanom trhu, MTF alebo v rámci systému obchodovania v tretej krajine;

b) je zúčtovaný prostredníctvom zúčtovacieho strediska alebo iného subjektu vykonávajúceho rovnaké úlohy ako centrálna protistrana, alebo existujú opatrenia týkajúce sa spôsobu platby alebo platby marže v súvislosti s kontraktom;

c) je normalizovaný, takže cena, štandardná jednotka, dátum dodania alebo iné podmienky sú určované predovšetkým na základe pravidelne zverejňovaných cien, štandardných jednotiek alebo štandardných dátumov dodania.“

Čl. 38 vykonávacieho nariadenia 1287/2006 stanovuje osobitné objektívne testy, ktoré sa uplatňujú kumulatívne, t.j. všetky kritériá by museli byť splnené pre transakcie, aby spadali v rámci rozsahu bodu 7 oddielu C prílohy I MiFID.

Čl. 38 ods. 4 vykonávacieho nariadenia 1287/2006 znie:

„Kontrakt je určený na obchodné účely na účely oddielu C ods. 7 prílohy I k smernici 2004/39/ES a nemá vlastnosti iných derivátových finančných nástrojov na účely oddielu C ods. 7 a 10 tejto prílohy vtedy, ak do kontraktu vstupuje prevádzkovateľ alebo správca energetickej rozvodnej siete, mechanizmu na vyrovnávanie toku energie alebo siete plynovodov a ak je v ktoromkoľvek čase potrebné udržiavať dodávky a využitie energie v rovnováhe.“

Uvedený čl. 38 ods. 4 vykonávacieho nariadenia 1287/2006 je doplňujúci k čl. 38 ods. 1, takže transakcia môže spĺňať kritériá, podľa ktorých sa na ňu vzťahuje čl. 38. ods. 1, ale bude mimo rozsahu vzhľadom na čl. 38 ods. 4, ak to spĺňa osobitné kritériá tohto vylúčenia.

NBS zastáva názor, že tieto **popísané obchody na fyzickú dodávku elektriny** v kalendárnom roku sú síce forwardovou transakciou (derivátom z hľadiska trhu), avšak **nie sú finančným nástrojom spadajúcim pod vymedzenie podľa MiFID** (nesplňajú vymedzenie ani podľa bodu 6 ani bodu 7 oddielu C prílohy 1 MiFID), **takže nespádajú pod plnenie povinností podľa nariadenia EMIR.**

NBS bude takéto transakcie posudzovať týmto spôsobom, pokiaľ Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) nevydá k tejto problematike iné stanovisko (napríklad prostredníctvom Questions and Answers) na uplatňovanie nariadenia EMIR.

Časť 6: Uplatnenie výnimiek v rámci skupiny zo zúčtovacej povinnosti cez centrálnu protistranu (CCP) v zmysle článku 4 nariadenia EMIR a výmeny kolaterálu v súvislosti so zmluvami o mimoburzových derivátoch nezúčtovaných cez CCP v zmysle článku 11 nariadenia EMIR

A: Výnimky zo zúčtovacej povinnosti pre transakcie v rámci skupiny

Otázka 1 (posledná aktualizácia 10. novembra júla 2016)

Ako a kedy môžeme požiadať o výnimku zo zúčtovacej povinnosti pri OTC derivátových obchodoch s našou materskou spoločnosťou? V zmysle čl. 4 ods. 2 písm. a) EMIR je v lehote 30 kalendárnych dní pred využitím výnimky zo zúčtovacej povinnosti pri transakcii v rámci skupiny potrebné písomné oznámenie príslušnému regulačnému orgánu. Aká by mala byť forma tohto písomného oznámenia a aké prílohy a podklady budú potrebné k preukázaniu rozhodných skutočností podľa čl. 3 EMIR a pod. vo vzťahu k takémuto oznámeniu?

Odpoveď 1

Pre uplatnenie výnimky zo zúčtovacej povinnosti (čl. 4 ods. 1 nariadenia EMIR) pre transakcie v rámci skupiny sa postupuje buď podľa čl. 4 ods. 2 písm. a) (oznámenie) alebo podľa čl. 4 ods. 2 písm. b) (žiadosť) nariadenia EMIR.

Pri uplatnení výnimky postupujte podľa Usmernenia NBS k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti, ktoré sa nachádza na webovom sídle NBS.

[Usmernenie k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR](#)

<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/trh-cennych-papierov/emir>

V súlade s EMIR čl. 4 ods. 2 písm. a), ak obidve protistrany k transakciám v rámci skupiny majú sídlo v členskom štáte EÚ, musia obidve protistrany uskutočniť samostatné oznámenia svojim príslušným orgánom.

Ak obidve protistrany k transakcii v rámci skupiny majú sídlo v tom istom členskom štáte, môže sa uskutočniť jedno oznámenie v mene oboch protistrán použitím tohto formuláru.

Otázka 2 (doplnené 10. novembra 2016)

Komu majú zasielať systémovo významné inštitúcie oznámenie o uplatnení si vnútro skupinovej výnimky z povinnosti zúčtovania OTC derivátov cez centrálnu protistranu v zmysle čl. 4 nariadenia EMIR? ECB, alebo NBS?

Odpoveď 2

Príslušným orgánom pre podávanie písomného oznámenia pre využitie výnimky pre transakcie v rámci skupiny v zmysle článku 4 nariadenia EMIR je NBS.

Pri uplatnení výnimky postupujte podľa Usmernenia NBS k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti, ktoré sa nachádza na webovom sídle NBS.

[Usmernenie k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR](#)

<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/trh-cennych-papierov/emir>

NBS bude prijímať oznámenia o uplatnení si výnimky v zmysle daného usmernenia pokiaľ Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) nevydá k tejto problematike iné usmernenie.

Otázka 3 (doplnené 10. novembra 2016)

Ako sa bude uplatňovať frontloading na pre subjekty zaradené v kategórii 2

Odpoveď NBS

V prvom rade je potrebné správne zaradenie subjektu do príslušnej kategórie 1-4 v súlade s článkom 2 delegovaného nariadenia komisie (EÚ) 2015/2205 zo 6. augusta 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ) č. 648/2012, pokiaľ ide o regulačné predpisy týkajúce sa zúčtovacej povinnosti (ďalej len „RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov“).

Dátumy nadobudnutia účinnosti zúčtovacej povinnosti pre úrokové deriváty pre jednotlivé kategórie protistrán sú uvedené v článku 3 RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov.

Frontloading uvedený v článku 4 RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov sa vzťahuje iba na kategórie protistrán 1a a 2.

Pokiaľ subjekt (napr. banka) neoznámí protistrane do ktorej kategórie patrí, tzn. napr. že je v kategórii 3 (finančná protistrana, ktorá patrí do skupiny ktorej súhrnná priemerná dlžná hrubá nominálna hodnota derivátov, ktoré sa nezúčtovávajú centrálnne, na konci mesiaca január, február a marec 2016 nepresahuje 8 miliárd EUR), bude sa považovať za finančnú protistranu kategórie 2 s dopadom na povinnosť frontloadingu.

Frontloading je v podstate povinnosť zúčtovať cez centrálnu protistranu OTC derivátové kontrakty, ktoré podliehajú zúčtovacej povinnosti (uzatvorené na bilaterálnej báze), ktoré boli uzatvorené v určitom období pred nadobudnutím zúčtovacej povinnosti príslušnej triedy OTC derivátov.

Kategória 1 má frontloading pre také úrokové deriváty, ktoré boli uzatvorené alebo obnovené v období 4 mesiacov predchádzajúcich príslušnému dátumu zúčtovacej povinnosti (takže medzi 21. februárom 2016 a 21. júnom 2016).

Kategória 2 má frontloading pre také úrokové deriváty, ktoré boli uzatvorené alebo obnovené v období 7 mesiacov predchádzajúcich príslušnému dátumu zúčtovacej povinnosti (takže medzi 21. májom 2016 a 21. decembrom 2016).

Frontloading sa neuplatňuje na kategóriu 3 a 4.

Kategória 1 zahŕňa protistrany, ktoré sú v deň nadobudnutia účinnosti RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov zúčtovacími členmi v zmysle článku 2 ods. 14 nariadenia (EÚ) č. 648/2012 aspoň pre jednu z tried OTC derivátov uvedených v prílohe k tomuto nariadeniu aspoň jednej protistrany, ktorá mala pred uvedeným dňom povolenie alebo bola uznaná na vykonávanie zúčtovania aspoň jednej z uvedených tried; teda majú účasť v centrálnej protistrane a zodpovedajú za plnenie finančných záväzkov vyplývajúcich z tejto účasti;

Kategória 2 zahŕňa protistrany, ktoré nepatria do kategórie 1, ale patria do skupiny, ktorých súhrnná priemerná dlžná hrubá nominálna hodnota derivátov, ktoré sa nezúčtovávajú centrálne, na konci mesiaca január, február a marec 2016 presahuje 8 miliárd EUR, a ktoré sú: i) finančné protistrany; ii) alternatívne investičné fondy vymedzené v článku 4 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ, ktoré sú nefinančnými protistranami;

Kategória 3 zahŕňa protistrany, ktoré nepatria do kategórie 1 ani kategórie 2 a ktoré sú: i) finančné protistrany; ii) alternatívne investičné fondy vymedzené v článku 4 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ, ktoré sú nefinančnými protistranami;

Podľa článku 3 bodu 1 RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov pri zmluvách, ktoré sa týkajú triedy OTC derivátov uvedenej v jeho prílohe, zúčtovacia povinnosť nadobúda pre protistrany z kategórie 2 účinnosť 21. decembra 2016 a pre kategóriu 3 účinnosť 21. júna 2017.

Ak je zmluva uzavretá medzi dvoma protistranami zaradenými do rôznych kategórií protistrán, zúčtovacia povinnosť pre túto zmluvu nadobúda účinnosť v neskoršom z uvedených dní.

Ako už uvádzame vyššie, frontloading sa uplatňuje podľa článku 4 bodu 1 RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov na finančné protistrany kategórie 1 a podľa článku 4 bodu 2 týchto RTS na finančné protistrany kategórie 2.

Podľa Vašej otázky, ako ste ju položili, zrejme vychádzate z predpokladu, že sa na subjekt uplatňuje článok 4 bod 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/2205, teda že subjekt je finančná protistrana kategórie 2.

Frontloading pre kategóriu 2 je 7 mesiacov (kontrakty uzatvorené medzi 21. májom 2016 a 21. decembrom 2016, ktoré zároveň spĺňajú minimálne zostávajúce splatnosti príslušných úrokových derivátov). Neuvádzate však dôkaz, že subjekt spadá do kategórie 2 t.j. prekračuje v objeme transakcií v rámci skupiny prahovú hranicu 8 mld EUR.

Zároveň upozorňujeme, že slovenské znenie v článku 4 ods. 1 a 2 RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov obsahuje nesprávny preklad „on or after“ ako „pred“, ktorý je zavádzajúci a môže byť zle interpretovaný pre frontloading.

V nadväznosti na vyššie uvedené, pokiaľ bude subjekt zaradený v kategórii 2 a uzatvorí alebo obnoví OTC úrokový derivátový kontrakt, na ktorý sa vzťahuje zúčtovacia povinnosť v období od 21.5.2016 do 21.12.2016 a druhá protistrana bude z kategórie 1 alebo 2, zúčtovacia povinnosť nastane od 21.12.2016. Pokiaľ by bola protistrana z kategórie 3, alebo by bol subjekt zaradený do kategórie 3, zúčtovacia povinnosť nastáva 21. júna 2017 (podľa článku 3 bodu 1 písm. c) RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov). Pokiaľ by bola protistrana z kategórie 4, zúčtovacia povinnosť nastáva 21. decembra 2018 (podľa článku 3 bodu 1 písm. d) RTS pre zúčtovanie úrokových derivátov).

Protistrany OTC derivátových kontraktov, ktoré sú vyhlásené za triedu derivátov podliehajúcu zúčtovacej povinnosti si môžu uplatniť výnimku zo zúčtovacej povinnosti pre transakcie v rámci skupiny v súlade s čl. 4 ods. 2 EMIR.

Pri oznámení zámeru uplatniť výnimku zo zúčtovacej povinnosti/žiadosti je potrebné postupovať podľa usmernenia k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR na webovom sídle NBS. [Usmernenie k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR](#)

<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/trh-cennych-papierov/emir>

Oznámenie/žiadosť môžete zasielať NBS od 1. mája 2016 avšak najmenej 30 kalendárnych dní pred uplatnením výnimky, čo je v prípade kategórie 2 najneskôr 30 kalendárnych dní pred 21.12.2016, resp. pred 21. júnom 2017 v prípade kategórie 3, resp. pred 21. decembrom 2018 v prípade, že jedna z protistrán je zaradená do kategórie 4), podľa toho, do ktorej kategórie sa zaradi účastník trhu a v ktorej kategórii bude zaradená protistrana jeho transakcií, na ktoré má v úmysle uplatňovať výnimku zo zúčtovacej povinnosti.

B: Výnimky z výmeny z povinnej výmeny kolaterálu pre transakcie v rámci skupiny

Otázka 3 (doplnené 10. novembra 2016)

a) Plánuje NBS zverejniť usmernenie k uplatňovaniu výnimiek z povinnosti výmeny kolaterálu podľa článku 11 ods. 3 nariadenia EMIR pre transakcie v rámci skupiny podľa článku 3 nariadenia EMIR v súlade s článkom 11 ods. 5 až 10 nariadenia EMIR.

b) Od akého dátumu NBS umožní prijímanie žiadostí o uplatnenie kolaterálovej výnimky od príslušných protistrán?

Odpoveď 3

a) Národná banka Slovenska (ďalej len „NBS“) vydá usmernenie k postupom uplatňovania výnimiek z povinnosti výmeny kolaterálu podľa článku 11 ods. 3 nariadenia EMIR pre transakcie v rámci skupiny podľa článku 3 nariadenia EMIR v súlade s článkom 11 ods. 5 až 10 nariadenia EMIR, ktoré zverejní na svojom webovom sídle. NBS plánuje zverejniť toto usmernenie až po zverejnení delegovaného nariadenia komisie (EÚ), ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 648/2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov, pokiaľ ide o regulačné technické normy pre postupy zmierňovania rizík pre OTC derivátové kontrakty, ktoré centrálna protistrana nezúčtovala (ďalej len „RTS pre postupy zmierňovania rizík“) v úradnom vestníku, a to rovnakým spôsobom, ako zverejnila usmernenie k uplatňovaniu výnimiek zo zúčtovacej povinnosti pre transakcie v rámci skupiny. Dňa 4. októbra 2016 Európska komisia schválila uvedené RTS pre postupy zmierňovania rizík. Tieto RTS teraz podliehajú preskúmaniu Európskym parlamentom a Radou (3 mesačné obdobie), potom budú zverejnené v úradnom vestníku EÚ. Tieto RTS nadobudnú účinnosť o 20 dní neskôr.

b) Dátum od ktorého bude NBS prijímať žiadosti alebo oznámenia pre uplatnenie výnimky z kolaterálu bude uvedený v príslušnom usmernení NBS. Usmernenie NBS bude obsahovať aj spôsob ako uplatniť výnimku z povinnosti výmeny kolaterálu podľa článku 11 ods. 3 EMIR pre transakcie v rámci skupiny podľa článku 3 EMIR v súlade s článkom 11 ods. 5 až 10 EMIR podľa jednotlivých príkladov vrátane príslušných vzorových formulárov. NBS ale predpokladá, že žiadosť alebo oznámenie bude možné predložiť NBS najskôr v termínoch podľa toho čo nastane neskôr:

- a) dátum nadobudnutia účinnosti RTS pre postupy zmiernovania rizík,
- b) 6 mesiacov pred dátumom uplatnenia požiadaviek variačnej marže pre príslušnú protistranu uvedenú v RTS pre postupy zmiernovania rizík.

Časť 7: Zúčtovanie obchodov s derivátmi cez centrálné protistrany („CCP“)

Otázka 1 (doplnené 25.7.2014)

a) Ktoré centrálné protistrany (Central Counterparties - CCP) majú povolenie poskytovať zúčtovacie služby ako centrálna protistrana podľa nariadenia EMIR a ktoré triedy derivátov zahŕňujú ich povolenie ?

b) Má na území Slovenskej republiky sídlo centrálna protistrana (CCP), resp. máte informácie o tom, že by nejaká CCP so sídlom v SR požiadala NBS o udelenie povolenia poskytovať zúčtovacie služby podľa nariadenia EMIR?

c) Kto bude pre nás CCP a ktoré OTC deriváty budeme musieť povinne zúčtovať prostredníctvom CCP?

Odpoveď 1

a) Aktuálny zoznam CCP, ktorým bolo udelené povolenie na činnosti súvisiace so zúčtovaním a služby, ktoré je príslušná CCP oprávnená poskytovať, alebo činnosti, ktoré je oprávnená vykonávať, vrátane tried finančných nástrojov, na ktoré sa toto povolenie vzťahuje na území Európskej únie, nájdete na webovom sídle ESMA: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/ccps_authorized_under_emir.pdf

Na vyššie uvedenej stránke nájdete v tabuľke č. 1 zoznam CCP, ktorým bolo udelené povolenie poskytovať služby a činnosti v EÚ, v tabuľke č. 2 triedy finančných nástrojov, ktoré zahŕňujú povolenie CCP a v tabuľke č. 3 vymedzenie tried finančných nástrojov, ktoré zahŕňajú povolenie CCP. Uvedené údaje sú pravidelne aktualizované v súlade s článkom 88 ods.3 nariadenia EMIR.

b) Na území Slovenskej republiky nemá sídlo žiadna centrálna protistrana, ktorá je oprávnená poskytovať zúčtovacie služby podľa nariadenia EMIR a ani žiadny subjekt so sídlom v SR nepožiadala NBS o udelenie povolenia poskytovať zúčtovacie služby ako centrálna protistrana podľa nariadenia EMIR.

b) Finančné protistrany a prípadne nefinančné protistrany, ktoré prekročili zúčtovaciu prahovú hodnotu, po nadobudnutí zúčtovacej povinnosti pre triedy derivátov, ktoré budú podliehať zúčtovacej povinnosti, budú musieť využívať služby CCP so sídlom v EU, ktorým bolo udelené povolenie podľa EMIR alebo tretích krajín, ktoré boli uznané ESMA podľa nariadenia EMIR. Povinne sa budú musieť zúčtovať cez CCP tie triedy OTC derivátov, ktoré budú určené delegovaným nariadením Komisie, ktorým sa dopĺňa nariadenie EMIR, pokiaľ ide o regulačné technické normy týkajúce sa zúčtovacej povinnosti. Prvé vydanie týchto regulačných technických noriem (Regulatory technical Standards – RTS) o zúčtovacej povinnosti predpokladáme koncom roku 2014 až začiatkom roka 2015. Dňa 11.7.2014 ESMA zverejnila na svojom webovom sídle prvé dva

konzultačné materiály o zúčtovacej povinnosti (Consultation Paper Clearing Obligation under EMIR), ktoré v prílohách obsahujú aj návrhy RTS).

Časť 8: Vymedzenie derivátu alebo zmluvy o derivátoch

Otázka 1 (doplnené 10.11.2016)

Nariadenie EMIR v čl. 2 ods. 5 pri vymedzení „derivátu“ alebo „zmluvy o derivátoch“ odkazuje výlučne na zoznam finančných nástrojov uvedených v prílohe k smernici 2004/39/EC (MiFID), ktorá bola následne rôznym spôsobom transponovaná do národného práva členských štátov EÚ, a teda aj do slovenského Zákona o cenných papieroch (Z. 566/2001 Z.z.). Nedisponujeme však informáciou o jednotnom prístupe na úrovni EÚ k rozlišovaniu spotových a derivátových transakcií, t.j. menové konverzie, ktoré sú vysporiadané do 2 pracovných dní od uzatvorenia obchodu (T+2,) sú v niektorých členských krajinách považované za FX spot – spotové operácie, zatiaľ čo v iných krajinách, v prípade vysporiadania takýchto transakcií medzi 3 až 7 pracovnými dňami (T+3/až 7) od uzatvorenia obchodu, sú takéto operácie považované za deriváty (FX forwards).

V slovenskom zákone o cenných papieroch definičné rozhranie medzi spotmi a derivátmi neexistuje. Uverejnila NBS opatrenie, v ktorom sú ustanovené podrobnosti o tom, čo sa rozumie finančným nástrojom vo vzťahu k forwardom a kedy v našom právnom prostredí po zohľadnení doby vysporiadania transakcií hovoríme o deriváte a kedy o spote?

Odpoveď 1

Spotový obchod (Spot Trade) je všeobecne známy pojem pre účastníkov finančného trhu. Spotový obchod, ako je dohodnuté medzi účastníkmi trhu, je nákup alebo predaj zahraničnej meny, finančného nástroja alebo komodity na okamžité dodanie (platba a dodávka pri spotovom dátume). Väčšina spotových kontraktov zahŕňa fyzické dodanie meny, komodity alebo nástroja. Spotový obchod je obchod, ktorý sa realizuje za spotovú (okamžitú) cenu (spot price) s dátumom vyrovnania (settlement date), ktorý je účastníkmi trhu všeobecne akceptovaný a používaný ako štandardný pre príslušnú menu, komoditu alebo nástroj, s ktorým sa obchoduje, napr. mena, zvyčajne dva obchodné dni (T+2) po uzavretí transakcie. Stanovený dátum vyrovnania pri spotovom obchode zohľadňuje čas nevyhnutný na zabezpečenie vyrovnania príslušnej meny, komodity alebo nástroja pri príslušnom spotovom obchode. Napríklad väčšina spotových menových obchodov sa vyrovnáva dva obchodné dni po vykonaní obchodu s výnimkou US dolára a kanadského dolára, ktoré sa vyrovnávajú nasledujúci obchodný deň (T+1), väčšina ostatných finančných nástrojov sa vyrovnáva v nasledujúci obchodný deň. Sviatky môžu spôsobiť, že dátum vyrovnania môže byť viac ako dva kalendárne dni po uzavretí transakcie. Pri niektorých komoditách sa na spotovom trhu obchoduje za spotovú cenu, pričom fyzické dodanie tovarov nastane v neskoršom dátume. Spotová cena, za ktorú sa obchoduje na spotovom trhu, je uvádzaná v informačnom systéme (všeobecne uznávaný informačný systém ako napr. Bloomberg). Medzi spotovou cenou (spotový kontrakt) a cenou future alebo forwardového kontraktu (derivátový kontrakt) je rozdiel, ktorý zohľadňuje časovú hodnotu platby založenej na úrokových sadzbách a počte dní do splatnosti. Napr. menovom forwarde rozdiel medzi spotovou cenou a forwardovou cenou, zahŕňa rozdiel úrokových mier príslušných mien do splatnosti kontraktu (úrok).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (ďalej

len „EMIR“) sa uplatňuje na všetky typy derivátových kontraktov ako sú uvedené v bode 4 až 10 oddielu C prílohy 1 k smernici 2004/39/ES, ako sa vykonávajú článkami 38 a 39 nariadenia (ES) č. 1287/2006 (ďalej len „MiFID“).

Nariadenie komisie (ES) č. 128/2006 z 10. augusta 2006, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokiaľ ide o povinnosti pri vedení záznamov pre investičné spoločnosti, oznamovanie transakcií, prehľadnosť trhu, prijatie finančných nástrojov na obchodovanie a vymedzené pojmy na účely tejto smernice (ďalej len „nariadenie 1287/2006“) vymedzuje spotový kontrakt v článku 38 ods. 2.

Podľa tohto ustanovenia „*spotový kontrakt predstavuje kontrakt na predaj komodity, aktíva alebo práva, za podmienok, ktoré stanovujú že dodanie sa uskutoční v rámci dlhšieho z nasledujúcich období:*

a) dva obchodné dni

b) obdobie všeobecne akceptované na trhu pre túto komoditu, aktívum alebo právo ako štandardné obdobie na dodanie.

Kontrakt však nie je spotovým kontraktom v tom prípade, ak bez ohľadu na jeho jasne formulované podmienky existuje medzi stranami kontraktu dohoda o tom, že dodanie podkladového aktíva sa má odložiť a nemá sa vykonať v rámci obdobia uvedeného vyššie v písmene a) alebo b).“

Nariadenie 1287/2006 je priamo platné a účinné vo všetkých členských štátoch Európskej únie a nie je potrebná jeho implementácia vo vnútroštátnom práve. Preto vymedzenie spotového kontraktu nie je uvedené v zákone o cenných papieroch.

Derivátové kontrakty uvedené v bode 4 až 10 oddielu C prílohy 1 MiFiD sú implementované v § 5 (Finančné nástroje) zákona č. 566/2001 o cenných papieroch a investičných službách (zákon o cenných papieroch) ako vyplýva zo zmien a doplnení niektorých zákonov.

Na účely plnenia povinností podľa EMIR, spotové kontrakty na predaj príslušného podkladového aktíva, ako sú vymedzené v článku 38 ods. 2 nariadenia 1287/2006, nie sú finančné nástroje podľa MiFID a preto nie sú v rozsahu pôsobnosti EMIR. K uvedenému si pozrite aj otázky a odpovede Európskej komisie FAQ on EMIR v časti „II SCOPE“, ktoré nájdete aj na webovom sídle Národnej banky Slovenska http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/derivatives/emir-faqs_en.pdf

Taktiež vydané opatrenia NBS priamo nevymedzujú spotové obchody (v niektorých prípadoch však vymedzujú na špecifické účely napr. spotový kurz, resp. spotový výmenný kurz na účely určenia hodnoty majetku resp. na účely výpočtu záväzku pozície vo finančnom deriváte), ale vo viacerých opatreniach NBS sú vymedzené deriváty, ktoré sú finančnými nástrojmi.

Najrozsiahlejšie vymedzenie derivátov nájdete v opatrení NBS č. 11/2011 z 27. septembra 2015 o rizikách a systéme riadenia rizík, meraní rizík a výpočte celkového rizika a rizika protistrany príloha č. 1 na účely konverzie pozície štandardných derivátov na účely výpočtu celkového rizika. <http://www.nbs.sk/sk/vyhľadavanie-na-strankach-nbs>

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pre určenie príslušného kontraktu či spadá alebo nespadá do rozsahu pôsobnosti EMIR je, či sa jedná o spotový kontrakt podľa článku 38 ods. 2 nariadenia 1287/2006 (nespadá pod EMIR), alebo kontrakt ktorý nespĺňa vymedzenie podľa článku 38 ods. 2 nariadenia 1287/2006 a je forwardovým kontraktom (spadá pod EMIR). Inými slovami, ak nie je príslušný kontrakt vyrovnaný pri spotovom dátume vyrovnania, ako je vymedzený článku 38 ods. 2 nariadenia 1287/2006 (spot settlement date je dva obchodné dni alebo dlhšie

obdobie ako dva dni, ak ide o všeobecne akceptované obdobie na trhu ako štandardné obdobie na dodanie príslušnej komodity aktíva alebo práva), potom ide o forwardový kontrakt, ktorý spadá pod EMIR.

Pri každom uzatvorenom kontrakte by mala byť k dispozícii príslušná dokumentácia (dealerský lístok, confirmácia) z ktorej by malo byť zrejmé, či ide o spotový kontrakt, alebo forwardový kontrakt (derivátový kontrakt).

V prípade kontraktu predaja alebo nákupu jednej meny za inú menu, štandardizované obdobie na vyrovnanie, pri väčšine obchodovaných mien, nepresahuje pri spotových kontraktoch dva obchodné dni (T+2). Ak by pri týchto transakciách bolo dohodnuté dlhšie obdobie dodania príslušných mien na vyrovnanie ako dva obchodné dni, takýto kontrakt by nebol spotovým kontraktom, ale by sa jednalo o derivát (forwardový kontrakt).

Zverejnené dňa: 10. novembra 2016